

Oplata pocztowa uiszczona gotówką.

TYGODNIK SPOŁECZNO-GOSPODARCZY CENTRALNEGO OKRĘGU PRZEMYSŁOWEGO

R O K II

N° 18

30.IV.1939

Sandomierz

Dom T-wa „Samopomoc”

CENA NUMERU **20** GR.

— w Ameryce 10 cent. —

S A N D O M I E R Z

PRZEMYSŁ

Nowe postępy polskiego przemysłu metalurgicznego

W związku z wielkimi planami państwowymi, dotyczącymi budowy elektrowni wodnych, przed polskim przemysłem metalurgicznym stanęło nowe bardzo poważne zagadnienie. Jest nim przygotowanie polskiej produkcji fabrycznej do wykonania w kraju podstawowych maszyn, a szczególnie wyposażenie elektrowni wodnych w turbiny i generatory. W dziedzinie tej osiągnięto już poważne sukcesy, gdyż dzięki długotrwałym studiom i przeprowadzonym inwestycjom małe placówki polskiego przemysłu metalurgicznego i elektro-maszynowego są w chwili obecnej w stanie wykonać w kraju zarówno turbiny wodne, jak i generatory elektryczne, uniezależniając państwo i na tym odcinku od przywozu zagranicznego.

Przeróbka złomu i odpadków metali nareszcie zostaje zrealizowana

W bezpośredniej bliskości Warszawy, w Zeraniu, powstała placówka przemysłowa, która ma za zadanie przeróbkę złomu i odpadków metali oraz produkcję wszelkich stopów metali pólslachetnych. Działalność powstałej placówki obejmie również hutnictwo miedzi surowców zagranicznych. Należy zaznaczyć, że do tej pory nie mieliśmy w Polsce tego rodzaju zakładów przemysłowych. Powstanie ich przyczyni się wydatnie do wzmocnienia siły naszej obronności oraz odciąży pewien procent bezrobotnych w okolicach Warszawy.

Śląsk doskonałym rynkiem zbytu polskiej wytwórczości

Na terenie zagłębia przemysłowego od szeregu lat zaznacza się poważna działalność Śląskiego Towarzystwa Wystaw i Propagandy Gospodarczej, wywierając szereg dodatnich wpływów w zakresie propagandy rodzimej wytwórczości, organizacji wystaw i targów oraz wzmaganie obrotów handlowych.

Jak wiadomo, w roku ubiegłym zamknęło Towarzystwo swój bilans prac i wysiłków sumą 23-ch większych przedsięwzięć wystawowych, w której to liczbie zawarte są, popularne już, doroczne Targi Katowickie. Powtarzające się od 10 lat, głęboko wzrosły one w teren i przesiąkły organizm gospodarczy nie tylko samego Śląska, ale sąsiadujących ziem: kieleckiej i krakowskiej — stanowiących naturalne zaplecze kresowej ziemi Śląskiej, stwarzając dogodny i niezastąpiony pomost, zbliżający polskiego wytwórcę do spo-

żywcy i kupca śląskiego. O korzyściach, jakie Targi Katowickie przysparzają biorącym w nich udział, świadczy zarówno z roku na rok rosnąca liczba wystawców, jak i stały wzrost frekwencji zwiedzającej klienteli. Właściwym jednak wykładnikiem korzyści, odnoszonych przez biorących udział w ekspozycji targowej, to poważna ilość transakcji handlowych zawieranych przez reprezentowane krajowe firmy branżowe. Transakcje te idą w sumy milionowe.

Wymienione czynniki świadczą dowodnie o wielkiej żywotności i niezaprzeczalnej wartości propagandowej katowickiej imprezy targowej. Działające one pobudzająco na wymianę dóbr materialnych, regulują wytwórczość, stwarzają nowe drogi zbytu i przyczyniają się tym samym do wzrostu spożycia. Targi Katowickie nie tylko zdały egzamin jako instytucja wymiany handlowej, — ale co przede wszystkim podkreślić należy — spełniają swój pożyteczny cel gospodarczy.

Wkraczając obecnie w drugi dziesiątek swej działalności Śląskie Tow. Wystaw i Propagandy Gospodarczej organizuje w terminie od 20 maja do 4 czerwca 1939 r. ogólnokrajowe XI Targi Katowickie, które podobnie jak w latach ubiegłych, *skupią szereg wybitnych fabryk i firm, reprezentujących polską wytwórczość*. Miarą zainteresowania XI Targami Katowickimi niechaj będzie fakt zgłoszenia udziału w nich wielu poważnych polskich wytwórni, wśród których m. in. po raz pierwszy znajdują się zakłady przemysłowe odzyskanego ostatnio Śląska Zaolziańskiego. Już w dniach najbliższych zamknie się przyjmowanie zgłoszeń na nieliczne już wolne stoiska wystawowe. (P.A.A.)

RZEMIOSŁO

Rada Związku Izb Rzemieślniczych wyraża podziękowanie zarządowi

W dniu 19 kwietnia r.b. odbyło się zebranie Rady Związku Izb Rzemieślniczych R.P. Na porządku dziennym znajdowało się szereg spraw, mających doniosłe znaczenie dla rzemiosła.

Obszerne sprawozdanie z działalności Zw. Izb Rzemieślniczych R. P. za rok 1938 złożył dyrektor Związku, p. Bolesław Sikorski, przy czym Rada uchwaliła wyrazić zarządowi i dyrektorowi Związku podziękowanie za dotychczasowe prace nad podniesieniem produkcji rzemieślniczej oraz wzmocnieniem organizacji cechowych.

Samorząd rzemiosła polskiego w sprawach nowej ordynacji wyborczej do Izb Rzemieślniczych

Sprawa podstaw prawnych samorządu gospodarczego rzemiosła oraz ordynacji wyborczej do Izb Rzemieślniczych wywołała na zebraniu Rady Związku Izb Rzemieślniczych w dniu 19 bm. dłuższą dyskusję. Rada uchwaliła opręć nową ordynację wyborczą na zasadzie ściślejszego powiązania Izb Rzemieślniczych z organizacjami cechowymi, a w szczególności zapewnienia tym organizacjom wydatnego wpływu na wybór radców do Izb Rzemieślniczych. W celu ściślejszego opracowania projektu rozporządzenia o Izbach Rzemieślniczych i ich związku oraz ordynacji wyborczej została powołana do życia komisja, w skład której weszli pp.: poseł dr. Robert Jahoda-Żółtowski, prezes Izby Rzemieślniczej w Krakowie, poseł Piotr Łyszczak, prezes Izby Rzem. w Katowicach, M. Chodorowski, prezes Izby Rzem. w Lublinie, Stanisław Dobosz, dyrektor Izby Rzem. w Łodzi, mgr. Antoni Frankowski, dyrektor Izby Rzem. w Toruniu.

Sprawa cechu przymusowego

W kwestii statutu cechu przymusowego obradująca ostatnio Rada Zw. Izb Rzem. w Warszawie wypowiedziała się za przepracowaniem projektu w sposób szczegółowy, a w szczególności by Zw. Izb Rzemieślniczych zasięgnął w tej sprawie opinii wszystkich Izb Rzemieślniczych oraz organizacji rzemieślniczych.

Rada Zw. Izb Rzemieślniczych w sprawach finansowych

Rada Izb Rzemieślniczych, obradująca w dniu 19 b. m. w Warszawie uchwaliła opinię Związku Izb Rzemieślniczych do projektu rozporządzenia wykonawczego do ustawy o opłatach rejestracyjnych, wypowiadając się za przyznaniem samorządowi gospodarczemu prawa kontroli wpływów z tego źródła. W sprawie podstaw finansowych samorządu gospodarczego rzemiosła Rada postanowiła zwrócić się do p. ministra Przemysłu i Handlu o ustalenie takiego klucza podziału z opłat rejestracyjnych, który by uwzględnił w pełni potrzeby samorządu rzemieślniczego.

Rzemiosło polskie gotowe do poniesienia wszystkich ofiar

Rada Zw. Izb Rzemieślniczych po ukończeniu swoich obrad w dniu 19 bm. w Warszawie uchwaliła wystać depesze hołdownicze do Pana Prezydenta R.P., Prof. Ignacego Mościckiego oraz Marszałka Edwarda Śmigłego-Rydza, c. d. na str. 11

TYGODNIK SPOŁECZNO-GOSPODARCZY CENTRALNEGO OKRĘGU PRZEMYSŁOWEGO

ROK II

Sandomierz, 30 kwietnia 1939 r.

Nr 18

Treść numeru: *Musimy zwiększyć wysiłki — Konferencja samorządów gospodarczych woj. kieleckiego — Konkurs na opis wsi przodującej — Plan inwestycyjny pow. sandomierskiego — Życie Skarżyska — Poprawa na rynku pracy — Historie sandomierskie — Kolumna pogotowia moralnego i lotniczego — Tydzień polityczny — Przegląd prasy — Kronika — Rolnictwo — Rzemiosło — Wiadomości gospodarcze.*

MUSIMY ZWIĘKSZYĆ WYSIŁKI

Rozgrywające się na naszych oczach wypadki wykazują dobitnie, że tylko organizmy państwowe silne mogą spokojnie spoglądać w przyszłość. Siłę tu daje należyte przygotowanie. W przygotowaniu strona gospodarcza życia państwowego odgrywa dominującą rolę. W wysokim potencjale obrony — potencjał przygotowania gospodarczego mieści się bez reszty. I dlatego, jeżeli mówi się o przygotowaniu kraju do obrony, zawsze trzeba mieć na uwadze, że równocześnie należy i to w wybitny sposób zwiększać stan i aktywność własnego gospodarstwa narodowego.

Centralny Okręg Przemysłowy ma na celu zwiększenie naszej aktywności gospodarczej. Rozbudowa tego ośrodka w społeczeństwie polskim wytworzyła to poczucie siły, przekonała nas samych i świat, że Polacy umiają być gospodarzami i to dobrymi. Rekordowe tempo budowy, inicjatywa gospodarcza kierowników naszego życia gospodarczego dowiodła, że Polacy, jeżeli chodzi o działalność na polu gospodarczym, potrafią racjonalnie myśleć o swej przyszłości, planowo kształtować swą gospodarkę nie wpadając w obce wzory, a przeciwnie, dla własnych spraw szukać własnych rozwiązań, które tylko mogą wydać dodatnie skutki.

W chwili obecnej całe społeczeństwo polskie wyteżyło siły, aby wzmocnić potencjał naszej obronności. Rozpisana Pożyczka Obrony Przeciwlotniczej, ofiarność społeczeństwa na F.O.N. dowodzą zupełnie wyraźnie, że aż nadto dobrze rozumiemy ważność tego zadania. Zwracając jednakże uwagę na fakt powiązania momentów obronnych z momentami gospodarczymi, musimy również wzmocnić aktywność naszego życia gospodarczego.

Nigdy jak teraz nie wystąpił fakt tej łączności zagadnień gospodarczych i obronnych i nigdzie jak na terenie Centralnego Okręgu Przemysłowego nie jest on tak oczywisty. I jeżeli przez całą Polskę bije potężny głos domagający się wzmocnienia i wzmożenia naszego potencjału obronnego, to na terenie C.O.P. musimy wzmocnić nasze wysiłki gospodarcze i dążyć do tego, aby uczynić go rzeczywistością w jeszcze krótszym okresie niż poprzednio projektowaliśmy. Wszystkie elementy i czynniki mające wpływ na budowę COP-u muszą zdwoić swoje wysiłki, aby nasze gospodarcze przygotowanie było jak największe. Robiliśmy dużo. Tempo prac w Centralnym Okręgu Przemysłowym było oszałamiające. Jednakże w wyścigu przygotowań i to, cośmy zrobili, jeszcze jest nie wystarczające.

Specjalnie pod adresem prywatnej inicjatywy należy podnieść z naciskiem, że jej rola w Centralnym Okręgu Przemysłowym może być pomyślana tylko i wyłącznie na wzór służby publicznej. C.O.P. ma specjalny charakter i zbyt doniosłą rolę ma odegrać w życiu Polski. Dlatego prywatna inicjatywa nie może podchodzić do tego terenu, biorąc pod uwagę same momenty gospodarcze. To za mało. Połączenie momentów gospodarczych z ogólnopaństwowymi nadaje im to specyficzne znamię. I kiedy w wyścigu przygotowania moment aktywności gospodarczej odgrywa tak wielką rolę, prywatne czynniki kierujące naszą działalnością gospodarczą muszą zrozumieć, że ciąży na nich specjalnie ważne zadanie wydatniejszego zdynamizowania naszego życia gospodarczego. Zwiększenie aktywności w życiu gospodarczym to pierwszy i elementarny obowiązek.

Konferencja samorządów gospodarczych woj. kieleckiego

W sali posiedzeń Izby Rzemieślniczej Kieleckiej odbyła się 21 b. m. szósta konferencja przedstawicieli Izby Rolniczej Kieleckiej, Izby Przemysłowo-Handlowej w Sosnowcu i Kieleckiej Izby Rzemieślniczej pod przewodnictwem Prezesa Izby Rzemieślniczej p. Edwarda Balcera.

W konferencji brali udział: z ramienia Izby Rolniczej pp. dyr. Ludwik Ślaski, nacz. Michałowski i mgr. B. Bereźnicki; z ramienia Izby Przemysłowo-Handlowej pp. wiceprezes Gruszczyński, dr. Juliusz Braun i mgr. Włodzimierz Toczyłowski; z ramienia Kieleckiej Izby Rzemieślniczej pp. prezes Izby Edward Balcer, dyr. Grzegorz Axentowicz, oraz pp. Aleksander Król i Stanisław Czarnecki.

Po zagajeniu obrad przez prezesa Balcera i przyjęciu protokołu ostatniej konferencji przystąpiono do obrad. Przedstawiciel Izby Przemysłowo-Handlowej zreferował projekt rozporządzenia Min. Rolnictwa i Reform Rolnych w sprawie spędu trzody i bydła. Konferencja wypowiedziała szereg zastrzeżeń odnośnie poszczególnych punktów projektu i w rezultacie dłuższej dyskusji, uwzględniając potrzeby gospodarcze województwa kieleckiego uzgodniono następujące dezyderaty odnośnie sprawy spędu: spędy mogą być jedynie organizowane przez organizacje rolnicze, ceny nie mogą być ustalane a jedynie podawane orientacyjnie na podstawie ostatnich notowań giełdy mięsnej; konferencja wypowiedziała się za ograniczeniem listy odbiorców — kupujących na spędach do dwu kategorii: kupców rejestrowych i mistrzów rzeźniczo-wędliniarskich; nadto postanowiono, że Izba Rolnicza ma prawo dokonywać skreśleń z listy odbiorców.

Spędy trzody rzeźnej będą organizowane w zależności od potrzeb gospodarczych poszczególnych grup nabywców jak i terenu. Np. oddzielne spędy organizowane będą dla rzemiosła rzeźniczo-wędliniarskiego, a osobno dla wielkich wytwórni bekonów.

Zkolei przystąpiono do debat nad referatem w sprawie inwestycji rolniczych w województwie kieleckim, mającym znaczenie zarówno pod względem ogólnogospodarczym, jak i obronności kraju.

Zamierzeniem Izby Rolniczej jest jak najszybsze przystąpienie do należytego uzbrojenia województwa w urządzenia rolnicze, zapewniające właściwy wpływ czynników samorządu gospodarczego na kształtowanie się wytwórczości oraz rynków zbytu dla zbóż oraz wszelkich wytworów ziemnych.

Do zasadniczych postulatów w tej dziedzinie należy sprawa budowy średniej wielkości śpichrzów zbożowych, które gromadzić będą zapasy ziarna równomiernie na terenie całego województwa, przez co uniknie się obecnych nierówności w nasileniu plonami terenu. Ma to szczególne znaczenie w wypadku potrzeby żywienia ludności w chwilach wyjątkowych, kiedy transport stanowi główną trudność np. w czasie wojny. Powiaty posiadające stale niedobory w produkcji zbóż otrzymują w takim systemie gromadzenia zapasów — potrzebną ilość ziarna.

Śpichrze zbożowe pozwolą ponadto na należyte uregulowanie obrotu handlowego zbożem, pozostającego obecnie w rękach licznych pośredników zabierających cały zysk i wpływających sztucznie na ceny. Zaradzić obecnemu stanowi sprawy może rozbudowa sieci spółdzielni rolniczo-handlowych. Obecne obroty spółdzielni takich na terenie woj. kieleckiego wynoszą do 5 milionów rocznie.

Sprawę nowego prawa przemysłowego referował przedstawiciel Izby Rolniczej, omawiając projekt opracowany przez Związek Izb Przemysłowo-Handlowych. Tematem dyskusji była sprawa zliberalizowania zasad nadawania uprawnień do wykonywania rzemiosł. Intencją projektodawców jest udostępnienie mieszkańcom wsi dostępu do miast w charakterze uprawnionych rzemieślników. Ma to swe uza-

sadnienie w potrzebach wsi, odczuwanych szczególnie obecnie. W dyskusji na ten temat konferencja uzgodniła pogląd, że nowelizacja prawa przemysłowego jest przedwczesna, natomiast postanowiła podjąć próby opracowania też, odnośnie zmiany prawa przemysłowego, przy czym tezy, co do których uzgodniono stanowisko samorządów gospodarczych mają być traktowane osobno, zaś co do punktów niezgodnych postanowiono przystąpić do dalszej analizy spraw. W tym celu postanowiono powołać przy Izbach podkomisje do spraw nowelizacji prawa przemysłowego.

W sprawie kształcenia w rzemiośle terminatorów w zakładach przemysłowych wygłosił referat przedstawiciel Izby Przem.-Handlowej, po czym w dyskusji podniesiono konieczność specjalizacji uczniów, pogłębienia wiedzy zawodowej, a zwłaszcza ustalenia liczebności terminatorów wobec liczebności ogólnej pracowników zakładu. Wobec faktów nierejestrowania umów o naukę rzemiosła przez zakłady przemysłowe — konferencja wypowiedziała się za koniecznością wywarcia presji na przemysłowców, nie stosujących się do postanowień obowiązujących w tej mierze.

Opinie odnośnie projektu przepisów regulujących sprawę terminatorów mają nadesłać Izbie Rzemieślniczej pozostałe samorządy gospodarcze w najkrótszym czasie, równocześnie zaś popierać stanowisko Izby Rzemieślniczej w sprawie zmiany rozporządzenia dotyczące liczby terminatorów w stosunku do liczby ogólnej pracowników w danym warsztacie. Projekt Izby Kieleckiej uwzględnia potrzeby bieżące rzemiosła, dążąc do maksymalnego podniesienia stosunkowej liczby terminatorów, co dyktowane jest zwiększeniem chłonności warsztatów wobec napływu młodzieży, kształcącej się w zawodach dziś potrzebujących nowych sił fachowych w Centralnym Okręgu Przemysłowym.

Ostatnim punktem porządku obrad była sprawa rejestrowania umów o naukę rzemiosła w rzemiośle instalacji elektrycznych. Kwestia wynikła na tle stanowiska pewnej instytucji, która uważa, że, skoro nauka instalatorstwa elektrycznego odbywa się w przedsię-

Sensacja papierosowa

We Francji i Anglii rozpowszechniły się ostatnio papierosy zaopatrzone w filtr z ligniny lub ze specjalnie preparowanej waty, które stanowią w tej dziedzinie ostatnie słowo higieny. Nowe te filtry łagodzą i oczyszczają dym przy czym papierosy nie zatracają nawet w drobnym stopniu właściwego aromatu i smaku tytoniu.

„Samo zadeklarowanie Pożyczki Obrony Przeciwlotniczej to tylko połowa obowiązku: należy dziś wpłacić pieniądze do banku i podpisać zgłoszenie subskrypcji”

biorstwie prowadzonym sposobem fabrycznym, to umowy o naukę winny być rejestrowane przez właściwą Izbę Przemysłowo-Handlową. Przedstawiciel Izby Przemysłowo-Handlowej, który referował sprawę zajął w tej kwestii stanowisko przeciwne powyższemu pogładowi. Stanowisko referenta potwierdziła Konferencja, podkreślając w dyskusji, że zasadniczym kryterium nie jest tu charakter pracodawcy lub miejsce odbywania nauki, lecz charakter samego

zatrudnienia, względnie kategoria zawodu (rzemiosło).

Uznając użyteczność wspólnych konferencji, przedstawiciele izb gospodarczych województwa kieleckiego postanowili zwoływać konferencje w sprawach ogólnogospodarczych z udziałem specjalistów-referentów z pozostałych izb. Równocześnie ustalono, że konferencję w sprawie nowelizacji prawa przemysłowego zwoła Izba Rzemieślnicza, zaś podkomisję dla spraw chałupnictwa—Izba Rolnicza.

Konkurs na opis wsi przodującej

Państwowy Instytut Kultury Wsi, dążąc do pełnego i wszechstronnego poznania dzisiejszego życia i rozwoju wsi polskiej, przystępuje obecnie do badań nad wsiami przodującymi, to znaczy takimi wsiami, które w swoim życiu i rozwoju gospodarczym, społecznym czy kulturalnym wyróżniają się w okolicy i przodują pod tym czy innym względem wsiom okolicznym lub też mają ambicje przodowania.

Badania te, które mogą ujawnić twórcze poczynania wsi i tkwiące w niej siły społeczne, muszą się oprzeć o tych, którzy te wsi przodujące z własnego doświadczenia i z własnej działalności najlepiej znają, mieszkając w nich lub biorąc udział w ich życiu.

Dlatego Państwowy Instytut Kultury Wsi ogłasza konkurs na opis wsi przodującej i zwraca się z gorącym apelem do tych wszystkich, którzy w takich wsiach żyją lub znają je dobrze, by wzięli udział w tym konkursie.

Opis wsi przodującej nie musi bynajmniej nosić charakteru opisu naukowego. Chodzi w nim tylko o to, aby własnymi słowami opisać wieś tak, jak ją opisujący widzi, przedstawić dzieje jej rozwoju, jej poczynania i prace, jej sukcesy i niepowodzenia, jej przeobrażenia się do dzisiejszego stanu, ukazać jej życie, jej ludzi i jej działaczy, jej dorobek, jej plany i zamiary na przyszłość.

Najpierw należałoby podać ogólną charakterystykę wsi, taką, aby na jej podstawie ktoś nie znający tej wsi mógł sobie wytworzyć jej obraz i wiedzieć, co to jest za wieś. Następnie trzeba by wyjaśnić, dlaczego opisaną przez siebie wieś uważa autor za przodującą? Co wyróżnia ją spośród innych wsi okolicznych lub dalszych i pod jakimi względami opisywana wieś wśród nich przoduje?

W następnej części opisu chodziłoby o to, ażeby szczegółowo przedstawić, jakimi drogami doszła wieś do

dzisiejszego swojego stanu i w jaki sposób przetwarzało się życie wsi od dawnego do dzisiejszego. Główny nacisk tej części opisu należałoby położyć na to, w jaki sposób działały i rozwijały się poszczególne instytucje i organizacje, jak były one powiązane ze sobą, co sprzyjało ich pracy i rozwojowi, z jakimi przeszkodami walczyły one, jak pokonywały napotykane trudności i jak osiągały swoje wyniki.

Opis ten najlepiej zakończyć krótkim przedstawieniem dotychczasowego dorobku wsi. Tutaj należałoby ukazać, co każda z opisywanych organizacji i instytucji wniosła w życie wsi, jakie są wyniki jej dotychczasowej działalności, jaką rolę spełniła ona w przeobrażeniach wsi, co urzeczywistniła ze swoich planów i zamierzeń, wreszcie, jakie są jej plany i zamiary na przyszłość.

Za najlepsze opisy przyznanych będzie 35 nagród: nagroda I — 300 zł; 2 nagrody II — po 200 zł; 4 nagrody III — po 100 zł; 8 nagród IV — po 50 zł; 20 nagród V — po 25 zł.

W konkursie może wziąć udział każdy. Ani wiek, ani płeć, ani stan lub zawód, ani narodowość lub wyznanie nie stanowią przeszkody do wzięcia udziału w konkursie, ani w uzyskaniu nagrody. Tak samo nie będzie przeszkodą w uzyskaniu nagrody, jeżeli z tej samej wsi napłynie dwa lub więcej opisów, opracowanych niezależnie przez różne osoby i różniących się w ocenie dorobku wsi. Najważniejszym warunkiem jest całkowita prawdziwość i szczerść opisu. Im szczegółowszy i obszerniejszy będzie opis, tym większą będzie

jego wartość. Błędy w pisowni lub niepoprawny styl nie wpłyną na ocenę opisu. Najlepiej pisać językiem prostym, używanym w codziennym życiu. Uczestnicy konkursu, nie będący narodowości polskiej, mogą pisać w swoim ojczystym języku.

Termin nadsyłania opisów do dnia 1 stycznia 1940 r. Do opisu należy dołączyć nazwisko i adres autora oraz jego zawód. Na żądanie nazwiska autorów nie będą ujawniane.

Adres, pod którym należy przesłać opis: Państwowy Instytut Kultury Wsi, Warszawa I, ul. Senatorska 29. Na kopercie należy napisać: Konkurs na opis wsi przodującej.

Współpraca przemysłu z producentami rolnymi

W ostatnim czasie współpraca producentów rolnych, będących dostawcami surowca dla przemysłu konserwowego, zaczęła coraz bardziej szwankować. obroty nie wykazywały tendencji rozwojowych, a to wskutek stosunkowo coraz większego zastoju w tej gałęzi przemysłu, którego produkcja pod względem jakości obniżyła się.

W tym ostatnim fakcie należy szukać głównego źródła zła. W konsekwencji rozpanoszenia się dyktantyzmu i spekulacji, inaczej mówiąc obcego, pozbawionego twórczości — elementu, obniżyła się jakość wyrobów i zmalał popyt. To stało się też przyczyną strat jakie poniosło warzywnictwo, sadownictwo i hodowla, nie znajdując dostatecznego rynku zbytu dla swej produkcji i nie osiągając opłacalnej ceny.

W przemyśle — obniżenie jakości konserw spowodowało skurczenie się ich zbytu i ograniczenie produkcji. W rolnictwie zaś — ograniczenie zbytu i wyzysk, uprawiany przez niektórych fabrykantów, doprowadziły do zaniku dbałości o jakość produkowanego surowca.

Obecnie zanosi się na gruntowną zmianę sytuacji. Oto w celu unarodowienia, a tym samym i odrodzenia przemysłu konserwowego, powstało jego polskie zrzeszenie, które dążyć będzie do podniesienia jakości konserw, a w związku z tym i jakości surowca. W ten sposób chce Polskie Zrzeszenie Przemysłu Konserwowego odzyskać i pogłębić zaufanie konsumenta, ożywić popyt i zapewnić opłacalność zarówno przemysłowcom, jak i producentom rolnym, żądając wzajemian jak najwyższej jakości surowca. Słuszność i aktualność poczyną P.Z.P.K. wywołały duże zainteresowanie w kraju i za granicą.

**Maszerujemy do kas!
Podpisujemy deklaracje!! Pożyczka Obrony Przeciwlotniczej!!**

Plan inwestycyjny pow.sandomierskiego

I

W związku z rozbudową Centralnego Okręgu Przemysłowego samorząd terytorialny na całym obszarze przystąpił do opracowania planu szeregu inwestycji. Plany te były przedmiotem obrad delegacji ministerialnej, bawiącej w ubiegłym tygodniu w Centralnym Okręgu Przemysłowym z ramienia ministerstwa Skarbu, ministerstwa Spraw Wewnętrznych i związku miast z Dyrektorem biura planowania krajowego przy wicepremierze St. Malesą na czele. Delegacja wspólnie z przedstawicielami samorządu terytorialnego ustaliła celowość planowanych inwestycji oraz uzgodniła je z planem rozbudowy gospodarczej całego Centralnego Okręgu Przemysłowego.

Plan inwestycyjny powiatowego zarządu samorządowego sandomierskiego z wyłączeniem miast przewidziany jest na ogólną kwotę 9.000.000 zł. przy czym z własnych funduszków związek samorządowy pokryłby 2.400.000 zł., reszta w sumie 6.600.000 zł. musiałaby być pokryta w formie pożyczki na dogodnych warunkach wzgl. subwencji państwowych. Plan zrealizowany byłby w ciągu 10 lat lub w razie poprawy sytuacji gospodarczej w rolnictwie — w okresie krótszym.

Przewidziane planem gospodarczym inwestycje obejmują:

Budowę gmachu Wydziału Powiatowego, na pomieszczenie biur i mieszkań dla personelu. Plan przewiduje budynek o urządzeniu 25 lokali biurowych i 45 izb mieszkalnych.

Poza tym przewiduje plan inwestycyjny szereg prac w dziedzinie budownictwa drogowego. Punktem wyjścia prac drogowych jest budowa własnej klinkierni i nowych kamieniołomów, a następnie budowa szeregu dróg. I tak przewiduje się:

budowę drogi nadwiślańskiej Niekraszów—Połaniec—Ruszcza 16,980 km.,

budowę drogi Bogoria 0,5 km.,

budowę drogi Staszów — Osiek 17,6 km.,

budowę drogi Koprzywnica — Klimontów — Kopiny 19,4 km.,

budowę drogi Samborzec — Ryłowice 6,2 km.,

budowę drogi Staszów — Rytwiany — Połaniec 16,2 km.,

a poza tym budowę 15 km. rocznie dróg gminnych. Niezależnie od tego plan przewiduje przebudowę drogi Sandomierz — Wysiadłów i Sandomierz — Opatów. Ogółem plan przewiduje budowę 76,88 km. dróg i przebudowę 29,6 km., a nadto budowę mostu 18 m. w Wysiadłowie.

Jeżeli chodzi o charakter projektowanych inwestycji drogowych, to zmierzają one do połączenia powiatu sandomierskiego z ośrodkami położonymi na prawym brzegu Wisły, gdzie jest rozbudowywany przemysł kluczowy. W ten sposób ośrodki położone na prawym brzegu Wisły uzyskają w ziemiach sandomierskich zaplecze aprowizacyjne. Ziemia ta bowiem w związku ze zmianą struktury gospodarczej C.O.P. zmie-

nia nastawienie swej produkcji rolniczej w kierunku uprawy warzyw i owoców, dla których to produktów ośrodki przemysłowe stają się naturalnym i dogodnym rynkiem zbytu.

Należy jednak podnieść, że uzupełnieniem tych inwestycji drogowych staje się konieczność budowy dużego mostu drogowego przez Wisłę i to drugiego. Przyjąć bowiem należy, że most dotychczasowy zostanie zastąpiony jeszcze w bieżącym roku przez nowy, o czym kilkakrotnie pismo „COP” jak i prasa krajowa donosiły. Zagadnienie jednak budowy takiego mostu wykracza poza ramy gospodarcze powiatowego związku samorządowego i należy do inwestycji planowania ogólnokrajowego.

(c.d.n.)

Życie Skarżyska

Na marginesie wyborów do rady miejskiej Skarż.-Kam.

Przygotowania do wyborów rady miejskiej są w pełnym toku... Miasto zostało podzielone na IV okręgi w tym na 10 obwodów. Przewodniczącym Gł. Kom. Wybor. został mianowany nacz. Sądu Grodzkiego p. Łowicki Marian.

Jeżeli zważyć ruch przedwyborczy, to najintensywniej w tym kierunku pracują ugrupowania: O.Z.N. i P.P.S. Po między O.Z.N. a Zrzeszeniem Właśc. Nieruchomości został utworzony „blok”, który onegdaj już wyłonił nazwiska kandydatów na radnych. Poza listami O. Z.N. i Bloku Gospodarczego z pewnością znajdzie się lista oddzielna P.P.S. i żydów. Najważniejsze jak się ustosunkuje społeczeństwo i jaka będzie frekwencja głosujących. Należy jednak mieć nadzieję, że obywatele zdają sobie dokładnie sprawę na kogo należy głosować, ponieważ przyszła rada miejska ma bardzo wiele do wykonania na terenie miasta, należącego do C. O. P. Jeżeli można dyskretnie uchylić rąbek tajemnicy — to obecne wybory nie dadzą pożądanego wyniku i należy się liczyć z tym, że przyszła rada nie wyłoni gospodarza miasta, a więc pozostaje tylko mianowanie komisarycznego burmistrza, któryby miasto umiał podciągnąć w wyż... Na warsztacie nieodmówień w sprawie przyszłego komis.

burmistrza dużo się mówi o dotychczasowym burmistrzu Tatkovskim — wiele w tym prawdy — pokaże niedaleka przyszłość...

Kurs spawania i cięcia metali

Staraniem i z inicjatywy dyr. T-wa „Berun” w okresie od 4 maja b. r. w przeciągu 4-ch tygodni odbędzie się praktyczny kurs spawaczy i cięcia metali.

Na powyższy kurs są przyjmowani tylko kwalifikowani metalowcy. Kandydat za pobieranie wiedzy na kursie opłaca koszt w wysokości 55 złotych i po ukończeniu kursu otrzymuje odpowiednie świadectwa.

W związku z powyższym należy podkreślić, że dyr. Zienkiewicz T-wa „Perun” z całą świadomością dąży do wykwalifikowania nowych szeregów spawaczy i cięcia metali, którzy w przyszłości i w razach koniecznej obrony spełnią swoje zaszczytne zadanie, pracując fachowo dla obronności kraju.

Inicjatywy metalowców

Pol. Zw. Zawod. Metalow.— Z.P.Z. Z.Z. w treściwej formie wydał odezwę do wszystkich metalowców m. Skarż.-Kam. i Związków, nawołując do zaprzestania walk partyjnych, a przystąpienia do pracy realnej w myśl wskazań Naczelnego Wodza Marszałka Edwarda

**Oszczędzajcie w Komunalnej Kasie Oszczędności w Tarnobrzegu
(oddział w Rozwadowie)**

Śmigłego - Rydza. Niektóre „sztaby” związkowe na terenie miasta jeszcze pobrząkują szabelką partyjną, lecz ich członkowie doskonale sobie zdają sprawę z obecnej sytuacji i dążą do konsolidacji w pracach nad mocarstwowością Polski. Wystąpienie Z. P. Z. Z. zostało więc powitane przez dobrze myślących z radością. Czekamy realnych wyników, które napewno będą pozytywne.

Kurs spadochronowy

Staraniem Koła L.O.P.P. przy F.A. i W.W.A. w Skarż.-Kam. z dniem 24 kwietnia b. r. rozpocznie się kurs spadochronowy, który dzieli się na kurs teoretyczny 3 dniowy wieczorowy z ćwiczeniami składania spadochronu,

kurs praktyczny I-go stopnia — 1 dniowy — skoki z wieży spadochronowej w Kielcach w dni świąteczne w okresie maj — czerwiec b. r. oraz kurs praktyczny II-go stopnia 6 dniowy — skoki z samolotu na lotnisku w Masłowie — w końcu czerwca b. r., na którym uczestnicy zostaną zakwaterowani na lotnisku.

Wymieniony kurs spadochronowy obowiązuje wszystkich pilotów szybowcowych i motorowych oraz kandydatów do P.W.Lotn. Przy wstąpieniu na II-gi kurs obowiązują specjalne badania lotniczo-lekarskie. Przychodnia lotniczo-lekarska pozostaje pod wyłączną opieką D-ra C. Wasilewskiego i rozpoczyna badania od dnia 1 maja b. r.

która jak twierdzą miejscowi marzyciele, również może w przyszłości użyć oświetlenie, wreszcie zasypianie dziury na ulicy Sokolnickiego, jedynej dziury, której genezy nawet najzagorzalszy malkontent nie może przypisać miejskiej gospodarce; powstała bowiem (ta dziura) samorzutnie, na skutek permanentnego działania zwyczajnej deszczówki na jakąś morenę denną, której bez wątpienia żaden burmistrz tutaj nie sprowadził.

Jak widzimy, źle nie jest. Mogłoby być znacznie gorzej. Na przykład mógłby skryształizować się mało konstruktywny, a jednak „po cichu” lansowany projekt rozłożenia na czynniki pierwsze nowej „willowej” dzielnicy, która uplasowała się niefortunnie w miejscu, gdzie — jak sam rozum wskazuje — powinny być krzaki i zieleńce. „Dzielnica willowa” może się ewentualnie prze spacerować na trasę kościołów św. Pawła i św. Jakuba, tam bowiem ongiś był właściwy Sandomierz, którego odbudowa jest również w projekcie.

A może na opróżnionych terenach, wśród krzaczków, założony będzie dworzec autobusowy, którego brak zaczynamy poważnie odczuwać? Ostatecznie dworzec może być gdzieindziej; najważniejsze, aby wogóle był. I żeby można było dowiedzieć się skąd, dokąd i kiedy jaki wóz odchodzi. Przydałyby się na przykład tablice z rozkładami jazdy wszystkich linii, jak to wprowadzono już nie tylko na Zachodzie. Spójrz się i od razu wiadomo co, jak i kiedy. Nie trzeba by, jak obecnie łapać po rynku szajgəców, aby udzielili objaśnień. Zresztą taki szajgec może pójść do domu na obiad i co wtedy?

Przy dobrej woli te drobne niedociągnięcia dadzą się naprawić. Aby tylko nie realizować wszystkich projektów ze zbyt żelazną konsekwencją, którą to zaletę niepotrzebnie czasem propagują. Brak tej cechy w charakterze Słowian, a więc i w naszym nieraz dał nam przewagę nad innymi nacjami. Weźmy choćby subskrypcję pożyczki. Dobry katolik, który przeważnie nie ma z czego żyć ani płacić podatków, w chwili poważnej potrzeby, gdy państwo zwróci się z apelem do jego kieszeni, zapomina w podnieceniu patriotycznym, że „nie śmierdzi groszem” i podpisuje kilkadziesiąt lub kilkaset złotych.

A jak postępuje konsekwentna większość mniejszości? Ci także — wbrew pozorom — nie mają z czego żyć ani płacić podatków. A skoro nie mają na to, skąd więc mogą mieć na pożyczkę? Przynajmniej konsekwentnie...

Poprawa na rynku pracy

Na plenarnym zebraniu sosnowieckiej Izby Przemysłowo-Handlowej obeszne sprawozdanie na temat sytuacji gospodarczej w Polsce, a w szczególności w woj. kieleckim, na początku roku 1939 — wygłosił wiceprezes Gadomski.

Przedstawiając stan przemysłu, wiceprezes Gadomski scharakteryzował na podstawie danych statystycznych, sytuację przemysłu w Polsce, jako dość pomyślną w wyniku zwiększenia produkcji i ożywienia obrotów.

Na podstawie zebranych przez Izbę danych od większych i średnich przedsiębiorstw górniczych, hutniczych i przemysłu przetwórczego, w ciągu 1938 r. (w porównaniu z okresem poprzednim) nastąpiło zwiększenie:

w kopalniach węgla kamiennego wydobyte o 3 proc., w kopalniach rud żelaznych wydobyte o 13 proc., w hutach żelaznych produkcja surowki o 44 proc., w hutach żelaznych produkcja stali i odlewów stal. o 4 proc., w hutach żelaznych produkcja wyrobów walców. o 3 proc., w przemyśle przetwórczym zbytu wartość. o 4 proc.

Pewien spadek obrotów miał miejsce jedynie w przemyśle skórzanym i drzewnym.

Na podkreślenie zasługuje fakt, że pomyślne wyniki przemysłu osiągnięte zostały przy jednoczesnym spadku cen większości surowców, półfabrykatów i wyrobów gotowych. Tak więc obroty wartościowe przemysłu przetwórczego w 1938 r. wzrosły o 4 proc. pomimo, że cena przeciętna jego wytworów spadła o 2 proc.

Omawiając sprawy socjalne i stan rynku pracy wiceprezes Gadomski podkreślił, iż wzrost wytwórczości prze-

mysłowej w 1938 r. przyczynił się do dalszego polepszenia bytu szerokich mas robotniczych skutkiem powiększenia się stanu zatrudnienia i podwyżki płac oraz skutkiem spadku bezrobocia. Dzięki postępującemu ożywieniu w przemyśle i rozwojowi inwestycji w Polsce w ogóle, a w szczególności w Centralnym Okręgu Przemysłowym, **stan zatrudnienia** w zakładach przemysłowych **uległ poprawie** w 1938 r. w porównaniu z okresem poprzednim. Przeciętnie ilość zatrudnionych robotników zwiększyła się w 1938 r. w górnictwie węglowym o około 6 proc., w hutnictwie żelaznym o około 8 proc., w przemyśle przetwórczym o około 9 proc. Ilości bezrobotnych z **rejestrowanych w Funduszu Pracy** na dzień 1 lutego b. r. wynosiły: w całej Polsce 541.482 osób, w woj. kieleckim 56.749 osób. W porównaniu z 1937 r. ilość bezrobotnych w roku bieżącym uległa redukcji o 1 proc. w Polsce, a w woj. kieleckim o 5 proc., co **jest niewątpliwie pomyślnym objawem.**

Historie sandomierskie

II

Pesymizm, jaki ogarnąć mógłby mniej odważnych z powodu bezkrólestwa w karmionym i odżywiającym się nadziejami Sandomierzu (patrz Historie sandomierskie w Nr 17 COP-u), nie znalazłby przecież pożywki, aby rozwinąć się w czarną melancholię z posagowym załamywaniem rąk i t. p. akcesoriami. Mimo wszystko bowiem na horyzoncie pracy zaczyna się odrobinę przecierać, coś się dzieje a nawet coś nie coś robi. Elektryfikacja dworca kolejowego Sandomierz, przebudowa nawierzchni prowadzącej do stacji szosy,

Kolumna pogotowia moralnego i lotniczego

Sandomierz

W dniu 26 b. m. odbyło się w Sandomierzu wielkie zebranie w sprawie Pożyczki Obrony Przeciwlotniczej, zorganizowane przez miejscowy oddział Związku Oficerów Rezerwy.

Niezwykle aktualny temat zabrania zgromadził około dwu tysięcy osób, reprezentujących wszystkie warstwy miejscowego społeczeństwa. Do zebranych tłumów przemówili czołowi prelegenci Sandomierza, w słowach silnych i pełnych patriotycznych akcentów przedstawiając sytuację, w jakiej się obecnie znalazła Polska. Padły z mównicy dumne słowa o tym, że gotowość całego społeczeństwa jest znamię siły narodowej, że cały świat podziwia gotowość wszystkich tę ziemi zamieszkujących i z uznaniem pełnym patrzy na zbrojne i moralne pogotowie Polski. Wskrzeszona wizja husarskich skrzydeł z pod Grunwaldu roztoczyła się przed oczyma słuchaczy. I każdy zrozumiał konieczność przypięcia tych skrzydeł armii polskiej, skrzydeł, które nie poszumem piór ale warkotem tysięcy silników zadokumentują siłę i potęgę narodu.

Ale ta woła przejawiać się musi w ofiarności całego społeczeństwa, przedstawicieli wszystkich wyznań i nacji, którym całość i wielkość Rzeczypospolitej są drogie. Każdy musi złożyć ofiarę ze swego mienia zanim Ojczyzna zażąda ofiary krwi.

Po wiecu odczytane zostały rezolucje hołdownicze do Pana Prezydenta Rzeczypospolitej i Pana Marszałka Śmigłego-Rydza. Odśpiewaniem Hymnu Narodowego i Roty zakończono podniosłą uroczystość. np.

*

Stan subskrypcji P. O. P. na terenie miasta i powiatu sandomierskiego na dzień 27 bm. przedstawia się następująco:

- w K.K.O. — 145.420 zł.
- „ Banku Ziemi Sand. — 15.440 zł
- „ Centralnej Kasie — 7.420 zł
- „ Pomocy Bratniej — 6.860 zł
- „ Banku Ludowym — 6.540 „

Lista ofiarodawców darów złożonych na cele rozbudowy lotnictwa:

Onderko Franciszek em. woźny — srebrne pieniądze rosyjskie, austriackie i niemieckie, Bucholc Icyk — srebrne kieliszki i pierścień, złoty, Telickowa Stanisława — pieniądze srebrne ros. i austr., 1 łańcuszek srebrny 1.56 m. dług., 1 papierośnicę srebrną, pierścień

złoty, łyżka srebrna, Czapczyńska Stefania — korony austr. (13), Strużyńska Karolina — korony austr. (4) Ks. Prałat Sejdler Antoni — 15 rubli złotych, 3 srebrne, 3 monety srebrne, 1 obligacja P. N., Szczygielska Maria — 5 rubli złotych, Raczkowska Franciszka — para złotych kolczyków, Kornicki Antoni — obrączka srebrna, złoty kolczyk, Ks. Prałat Rewera — koperta srebrna zegarka, 10 rubli złot., Skrzyszewski Henryk — 2 obrączki złote, Piętowski Wincenty — 2 ruble rosyj., 1 order srebrny, Zoberman Szyja — 9 koron austr. srebr., 3 ruble srebrne, 15 sztuk po kop., 2 marki srebrne, Marzec Stanisław — 13 monet rosyj. austr. i niem., Dziaczkowska Antonina — 22 sztuki monet srebrnych (rubie, dolary, jeny), Kotecy Jan i Janina i p. Malczewski — broszka złota, 3 obrączki złote, Raczkowska Maria i Janina — szal turecki kaszmirowy 133/294 m., Inżynierowa Nowakowska Janina — Torebka srebrna damska, złoty zegarek damski, papierośnica srebrna, Cyrkler Czesław — 2 srebrne monety, 1 srebrny zegarek, złotą obrączkę ślubną, złotą broszkę, złoty kolczyk.

Dzieci Szk. Pow. w Kleczanowie 100 zł.

Dzieci Szk. Pow. 7 kl. Nr 1 w Sandomierzu 200 zł.

Uczniowie kl. VIa w Sandomierzu 100 zł.

Gromady ruchome męskie 100 zł.
Szkola Pow. Chobrzany 40 zł.
Szk. Kasy Oszcz. w Nadwodzie 20 zł.

Dzieci Łukawca 20 zł.

Pracownicy drukarni „Nowoczesnej,” w Sandomierzu ofiarowali na Fundusz Obrony Narodowej swój jednodniowy zarobek.

Dary na P.O.P. można składać w K. K. O. do rąk inż. Nowakowskiego komisarza P.O.P., skąd odsyłane są co dziesięć dni do Komisarza Generalnego POP-u p. Generała Berbeckiego w Warszawie.

Ofiarodawcy otrzymają odpowiednie pokwitowania darów od Generalnego Komisarza Pożyczki, gen. Berbeckiego.

Robotnicy fabryki kabli w Dwikozach na P. O. P.

Robotnicy uruchomionej przed miesiącem w Dwikozach pod Sandomierzem — fabryki kabli i materiałów impregnacyjnych ofiarowali na Pożyczkę Obrony Przeciwlotniczej swój jedno-

dniowy zarobek, który wyraża się kwytą 380 złotych.

Dwa samoloty dla Armii

Czytelnicy pisma rolniczego „Plon” ufundowali dwa samoloty dla Armii. Przekazanie tego pięknego daru odbędzie się w Mościcach dnia 7 maja b.r.

250.000 zł na dozbrojenie Armii

Urzednicy Zakładów Południowych w Stalowej Woli zadeklarowali 100% pobory 1-miesięczne na dozbrojenie Armii. Jest to kwota zgórą 250.000 zł.

Inicjatywę ku temu dał dyr. Siedlowski i płk. Trzebunia.

Przedstawienie na F. O. N.

Two Dramatyczne im. M. Fredry w Staszowie odegrało w ub. niedzielę komedię p. t. „Nieusprawiedliwiona godzina”.

Czysty dochód z przedstawienia przeznaczono na F. O. N.

Rzemiosło Kieleckie na F. O. N.

W dniu 3. IV. 1939 r. odbyło się nadzwyczajne Walne Zebranie Stowarzyszenia Rzemieślników Chrześcijan w Kielcach, poświęcone wyłącznie sprawie poparcia akcji subskrypcyjnej Pożyczki Przeciwlotniczej i składania ofiar na F.O.N. Na zebraniu tym został wyłoniony miejscowy Komitet Rzemieślniczy w skład którego wszedł Zarząd Stowarzyszenia Rzemieślników Chrz. i Prezydium Zarządów cechów kieleckich.

Akcja składania ofiar na kupno samolotu jest w pełnym toku i obejmuje wszystkie miejscowości na terenie województwa kieleckiego.

Ogółem do dnia 22 kwietnia rzemiosło kieleckie zadeklarowało lub wpłaciło: zł 8.640 — na Pożyczkę Przeciwlotniczą, oraz 5.980 na F.O.N.

Odpadki na F. O. N.

W ramach szeroko zamierzonej akcji wykorzystywania odpadków do przeróbki, Izba Przemysłowo-Handlowa w Wilnie wystąpiła do związkowej komisji do spraw gospodarki odpadkowej z wnioskiem o rozszerzenie w osiedlach miejskich zbiórki odpadków gospodarki domowej i zaproponowała nadać temu przedsięwzięciu charakter społeczny, przez przeznaczenie wpływów ze sprzedaży odpadków na rzecz F.O.N.

Ogrodnik dyplomowany

b. kierownik sadu Podgaje z pierwszorzędą praktyką, przyjmuje nadzory nad sadami i wszelkie prace ogrodnicze. — Wiadomość Dwikozy, Przechowalnia Owoców.

Tydzień polityczny

Nasilająca się z dnia na dzień walka między demokracjami zachodnimi i państwami osi, walka bezkrwawa a przecież decydująca tak o wpływach w Europie i poza jej granicami jak również o zajęciu strategicznie dogodnych pozycji na wypadek przekształcenia się sytuacji w drugą fazę wojny, w której zamikłaby dyplomacja a odezwały się armaty—ta walka znajdująca swe odbicie w całej powodzi artykułów prasowych wytwarza chaos, nie pozwalający się zorientować, gdzie są rzeczy drobne, gdzie pozory a gdzie posunięcia i wydarzenia o decydującym ciężarze gatunkowym.

Nie ulega wątpliwości, że państwa osi a zwłaszcza Niemcy, wobec zmontowania wału ochronnego przeciw agresji, zmuszone były porzucić wypracowany poprzednio plan realizacji swych imperialistycznych zapędów i rozpocząć gwałtowną, chwilami chaotyczną kontr-ofensywę na wszystkich frontach, co się w Rzeszy nazywa obroną przed okrażeniem a jest wyrazem niechęci pogodzenia się z widokiem zamkniętej furtki do nowych agresji, aneksji i narzucanych protektoratów. Polska, którą dokonujące się pod jej boki zmiany oraz niepewność sytuacji w Europie obchodzą i dotyczą bezpośrednio, przyjęła odpowiednio do powagi sytuacji postawę spokojną i zdecydowaną, ze zrozumiałym zainteresowaniem śledzi bieg wypadków.

Komunikaty zagranicznych agencji prasowych donoszą o coraz nowych starciach dyplomatycznych, o nowych punktach zaognienia. A przecież nie jest wykluczone, że bomba wybuchnąć może w miejscu, w którym się tego nikt nie spodziewa.

Wyjazd floty niemieckiej na morze Śródziemne, sygnalizowana wizyta *japońskiej marynarki wojennej* w portach włoskich, *obsadzenie Gibraltaru* od strony północnej przez wojska hiszpańskie, *aneksja Albanii* i wiele innych faktów kierują uwagę na basen morza Śródziemnego. Równocześnie zaś powstaje koncepcja, że to tylko manewr, aby *odwrócić uwagę od Bałtyku*, gdzie właśnie ma się stać coś decydującego.

Energicznie prowadzona rozgrywka o *wpływy na Bałkanach*, mających dać Rzeszy dostęp do surowców, zaś Włochom *neutralizację ekspansji niemieckiej na południe*. Nadzieje jednych i drugich paraliżuje akcja mocarstw zachodnich, tworzących wał ochronny na Bałkanach.

Orędzie Roosevelta i odpowiedzi

mnieszych państw na *ankietę Hitlera*. Państwa te nie czują się przeważnie zagrożone ale Czechy przed samą aneksją dałyby na podobne pytanie analogiczną odpowiedź.

A wreszcie piątkowa *mowa Hitlera*, po której spodziewano się ogólnie że będzie *momentem zwrotnym* w sytuacji.

Jakby się jednak koleje losu nie potoczyły, Polska zrobiła i robi wszystko, czego od niej chwila obecna wymaga i zawsze stanie na wysokości zadań, które jej wypełnić wypadnie. Posiada bowiem oparcie w zdecydowanej i świadomej postawie całego społeczeństwa.

Przegląd prasy

O zbliżenie gospodarcze Polski do Zachodu

„I. K. C.” (Nr 111) zastanawia się w artykule wstępnym nad konsekwencjami wielkoprzestrzennego obszaru celnego w sercu Europy.

W obecnej sytuacji—rozumuje I. K. C.—bardziej konieczne staje się pielęgnowanie naszej wymiany handlowej z państwami Zachodu, w szczególności z obydwu imperiami anglosaskimi.

Nadarza się ku temu doskonała sposobność z jednej strony ze względu na nasze zbliżenie polityczne do Zachodu, z drugiej ze względu na lukę, jaka powstaje na rynkach światowych na tle bojkotu towaru niemieckiego, a częściowo i włoskiego.

Dalsze rozumowanie artykułu prowadzi do stwierdzenia, iż przed gospodarką polską stoi dziś zadanie wyzyskania koniunktury gospodarczej w zdobyciu rekompensaty eksportowej na zachodzie.

Wisła mogłaby zarabiać dla Polski

W artykule p. t. „Wisła mogłaby dla Polski zarabiać”, zastanawia się Express Poranny nad korzyściami gospodarczymi, wpływającymi z wyzyskania tej najważniejszej arterii transportowej:

Położenie centralne Wisły i warunki geologiczne umożliwiają połączenie głównego dorzecza z systemami rzecznyymi wschodniej i zachodniej Europy. Przez polskie ziemie przechodzi najkrótsza droga z Bałtyku do morza Czarnego. Przeznaczeniem Wisły jest połączenie obydwu mórz.

Dane statystyczne wykazują, iż Polska posiada ogółem ca 15.000 km. dróg wodnych, w tym jednak dróg dostępnych dla 600-tonowych statków

— tylko 32 km. Przewozy wodne w Polsce stanowią 1 proc. przewozów kolejowych, gdy np. w Holandii stosunek ten wyraża się cyfrą 80 proc.

W zakończeniu artykułu dochodzi autor do następującego wniosku:

Nie wolno nam wciąż odsuwać wielkich korzyści, a przynajmniej nie bądźmy beczynni. Wiemy, że do regulacji rzek przy budowie ostróg wodnych potrzebne są setki tysięcy metrów sześciennych faszyny starej, sześciolatniej. Zasiajmy wszystkie wiślane nieużytki faszyną — niech rośnie na czas, gdy plan stawać się będzie czynem.

Informacje o C. O. P. na Targach Poznańskich

W kołach gospodarczych, przemysłowych, rzemieślniczych i handlowych wzbudza zainteresowanie Centralny Okręg Przemysłowy. Wzrastają możliwości zakładania nowych placówek przemysłowych, rzemieślniczych i handlowych.

Polski Związek Przemysłowców Metalowych od roku 1937 prowadzi na terenie przez swoją Delegaturę i Oddział C.O.P. w Sandomierzu prace informacyjno-badawcze.

Liczne zapytania kierowane z różnych stron kraju, świadczą o zainteresowaniu osiedleńcym w C. O. P.

Pragnąc uprzystępnąć korzystanie z wiadomości zainteresowanym, niniejszym zawiadamiamy, że Dyrektor Oddziału C.O.P. St. Janiszewski udzielać będzie rzeczowych informacji o warunkach osiedleńczych na Międzynarodowych Targach w Poznaniu w czasie od 30 kwietnia do 7 maja 1939 roku w Pawilonie Grupy Producentów Narzędzi Polskiego Związku Przemysłowców Metalowych.

Dowiadujemy się, iż w niedługim czasie Polski Monopol Tytoniowy ma zamiar wypuścić na rynek dwa nowe gatunki papierosów. Będą to ustnikowe papierosy pod nazwą „Dames-Filtr”, zaopatrzone w filtr z ligniny oraz bezustnikowe papierosy p.n. „Bałtyk” posiadające również filtr lecz ze specjalnie spreparowanej waty. Nowe gatunki będą wykonane z wysokowartościowych tytoni orientalnych i bałkańskich; zastosowanie do nich filtrów stanowiących w tej dziedzinie ostatni krzyk higieny, niewątpliwie doda im dużo atrakcyjności.

**Złóż ofiarę
na Dar Narodowy!**

Kronika

SANDOMIERZ

W 13 gminach powiatu sandomierskiego odbyły się wybory wójtów, w 11 gminach—podwójnych, a we wszystkich 14—lawników.

*

W dniu 1 maja r. b. odbędzie się w sali Domu Katolickiego odczyt p. Rapacza o Janie Matejce.

Protektorat raczył przyłąć J.E. Ks. Biskup Jan Lorek.

Dochód z odczytu przeznaczony zostanie na Pożyczkę Obrony Przeciwlotniczej.

*

Na zakończenie Tygodnia Polskiego Związku Zachodniego zorganizowana została kwesta uliczna w Sandomierzu.

Na rzecz Związku zebrano 119 zł.

*

Staraniem Miejscowego Komitetu i Polskiej Macierzy Szkolnej odbędą się uroczystości 3-go Maja z następującym porządkiem:

2.V — poranki szkolne, godz. 19.30
capstrzyk orkiestry wojskowej 2 p.p. Leg.

3.V — godz. 7 pobudka, od godz. 8
zbiórka uliczna na Dar Narodowy, godz. 9.20 uroczysty raport na rynku, godz. 10 nabożeństwo w katedrze, po czym defilada Wojska i Organizacji. W godzinach popołudniowych uroczyste akademie w poszczególnych organizacjach. Godz. 18 koncert orkiestry wojskowej 2. p.p. Leg. w rynku.

*

Komitet zwraca się z gorącym apelem do Władz, Duchowieństwa, Wojska, Szkół, Organizacji i Szerokich Warstw Społeczeństwa o jak najliczniejszy udział w uroczystościach, a do właścicieli o udekorowanie swych domów.

Uroczystość 3-go Maja winna wypaść w tym roku szczególnie imponująco—od wyniku bowiem zbiórki zależy oświata i kultura wsi kresowych.

*

W dniu 23 kwietnia b.r. staraniem Powiatowych Komend P.W. i Z.S. odbyły się zawody strzeleckie „10 strzałów ku Chwale Ojczyzny” połączone ze strzelaniem o „mistrzostwo m. Sandomierza”.

*

Honorowe strzały oddali: Dowódca Garnizonu Sandomierz Pułkownik Czyżewski Ludwik, Starosta Powiatowy Dr. Polanowski Leon, Prezes Zarządu Po-

wiatu Zw. Strzeleckiego wicestarosta Tutaj Kazimierz, Burmistrz miasta Zjawin Wojciech, Komendant Obwodu P.W. mjr. Dzierżyński Adolf oraz dyr. inż. Janiszewski Stanisław.

W zawodach strzeleckich wzięło udział około 200 osób ze wszystkich organizacji, urzędów, zawodów i szkół.

Komisja klasyfikacyjna przyznała I miejsce grupie wojskowej za wynik strzelania 96 pkt. p. plut. Bogdańskiemu Franciszkowi.

Drugie miejsce grupie cywilnej seniorów za wynik strzelania 92 pkt. p. Mikusińskiemu Zbigniewowi.

Trzecie miejsce grupie młodzieży szkolnej za wynik strzelania 90 pkt. p. Gajewskiemu Mieczysławowi.

Czwarte miejsce grupie kobiet za wynik strzelania 71 pkt. pani Feliszkowej Stanisławie.

*

Z dniem 15 maja r. b. uruchomiony został w Centralnym Okręgu nowy przystanek kolejowy „Metan” na trasie Sandomierz — Dwikozy, w niewielkiej odległości od Wisły.

Nazwa przystanku powstała od huty szkła technicznego, wybudowanej w ub. roku w trójkącie między magistralą kolejową Sandomierz — Warszawa i Wisłą, Nowy przystanek ułatwi miejscowy ruch towarowy oraz osobowy robotników, przybywających do pracy w fabryce.

*

Na terenie Stalowej Woli organizuje się straż ogniowa. Będzie ona wyposażona w najbardziej nowoczesny sprzęt strażacki.

Organizacją straży zajmuje się inż. Zygm. Malinowski, powołany na jej komendanta.

NISKO

Prasa donosi, iż na terenie Niska daje się poważnie odczuć brak cechu rzemieślniczego. Na te braki natury organizacyjnej mają się skarżyć rzemieślnicy, którzy w związku z rozbudową Centralnego Okręgu Przem. osiedlili się na terenie Niska.

KIELCE

Centralny Zw. średniego i drobnego przemysłu organizuje w Kielcach pięciodniowy kurs bezpieczeństwa pracy.

Bezpłatny ten kurs przeznaczony jest dla kierowników zakładów prze-

mysłowych, majstrów i personelu administracyjnego.

*

Jak już pokrótce o tym donosiliśmy, w Kielcach rozpoczęte zostaną w najbliższym czasie prace nad budową Muzeum Świętokrzyskiego, przy którym wybudowane zostanie schronisko turystyczne.

Muzeum ma stanąć na terenie dawnego folwarku „Psiarnia”.

Na tych samych terenach stanąć ma również fabryka przyborów elektrycznych.

SKARŻYSKO

Zarząd miasta zakupił nowe tereny poza obecną rzeźnią w celu wybudowania nowej rzeźni, ponieważ obecna nie może sprostać zadaniu w związku z przyłączeniem nowych osiedli z dniem 1 b.m. w granice miasta. Tut. mistrze rzeźnicy mają nadzieję, że nowa rzeźnia będzie wyposażona w nowoczesne urządzenia, co w dużej mierze przyczyni się do zwiększenia wydajności rzeźni jak i zadowoli obecne wynogi sanitarne.

STAŁOWA WOLA

Już w maju b. r. mają być podjęte, jak nas informują, prace nad budową kościoła w Stalowej Woli.

Kościół buduje ze swych składek miejscowe społeczeństwo, pracownicy Zakładów Południowych oraz firmy prywatne.

Opłaty na Fundusz Pracy od wynagrodzenia uczniów

W związku z niejednołitą interpretacją przepisów o opłatach na rzecz Funduszu Pracy, pobieranych przez uczniów, Ministerstwo Opieki Społecznej wydało okólnik treści następującej.

„Zgodnie z art. 47 Kodeksu Zobowiązań i art. 116 ust. 11 rozporządzenia Prezydenta R. P. z dnia 7. VI. 1927 r. o prawie przemysłowym (Dz. Ustaw R. P. Nr. 53, poz. 468) w brzmieniu ustawy z dnia 10 III. 1934 r. (Dz. U. R. P. Nr. 40, poz. 350) umowa o naukę jest szczególnym rodzajem umowy o pracę; wynagrodzenie więc, które uczeń (terminator) otrzymuje od swego pracodawcy (mistrza) nosi charakter wynagrodzenia za pracę i jako takie podlega opłacie, przewidzianej w art. 15 ustawy z dnia 16. III. 1936 r. o Funduszu Pracy (Dz. U. R. P. Nr. 22, poz. 163).

Sprzedam lub wydzierżawię zakład fotograficzny w Sandomierzu (ewentualnie przyjmę współnika (czkę) z gotówką.

Zgłoszenia do Administracji tyg. C. O. P.

zapewniając o stałej pracy rzemiosła dla wielkości państwa polskiego oraz wzmocnienia siły i potęgi Rzeczypospolitej. Podobnej treści depesze zostały wysłane do p. premiera gen. Sławoj-Składkowskiego oraz p. ministra Przemysłu i Handlu, Antoniego Romana.

Wiadomości gosp.

Ponowne 75 tys. zł. na domy ludowe

Jak się dowiadujemy, Ministerstwo Rolnictwa i Reform Rolnych zwróciło się do Państwowego Banku Rolnego z wnioskiem o ponowne uruchomienie kredytu w wysokości 75 tys. zł. na budowę domów ludowych. Należy tu zaznaczyć, że suma globalna na ten cel wynosi 300 tys. zł. Pierwsza transza w kwocie 75 tys. zł. została już całkowicie wyczerpana. Wykorzystały ją zarządy gmin i wydziały powiatowe.

I w marcu dodatnie saldo handlowe

Bilans handlu zagranicznego Rzeczypospolitej Polskiej i W. M. Gdańska, według tymczasowych obliczeń Głównego Urzędu Statystycznego, wyniósł w marcu b. r. po stronie przywozu — 301.073 ton, wartości — 115.616 tys. zł., a po stronie wywozu — 1.550.868 ton, wartości — 117.019 tys. zł. Saldo dodatnie wyniosło — 1.403 tys. zł. W porównaniu do lutego zwiększył się wywóz o 7.584 tys. zł., a przywóz zwiększył się 20.268 tys. zł.

Wzrost wpływów podatkowych — miarą poprawy gospodarczej

Jak się dowiadujemy, podatek przemysłowy za rok 1938-39, zakończony w dniu 1 kwietnia b. r. 301 miln. zł. wpływów, podczas gdy rząd przewidywał w budżecie tylko 270 miln. zł. Podobnie przedstawia się sprawa z podatkiem dochodowym, który dał 343 miln., wobec preliminowanych 295. W kołach urzędowych wyrażają opinię, że powyższy wzrost wpływów podatkowych świadczy wyraźnie o poprawie sytuacji gospodarczej.

W Warszawie o Centralnym Okręgu Przemysłowym

Odbyło się w Warszawie posiedzenie Związkowej Komisji do spraw COP., na którym szczegółowo przedyskutowano i przyjęto wzory ankiet, mających dostarczyć danych, koniecznych dla należytego informowania kandydatów na inwestorów o warunkach lokalnych w poszczególnych miastach Centralnego Okręgu, jak możliwości wynajmu lokali handlowych, przemysłowych i mieszkalnych oraz ich cen, cen prądu i gazu, komunikacji autobusowej i me-

chanicznego przewozu towarów i t. p. Przyjęte wzory ankiet będą przez Izby referujące w najbliższej przyszłości ostatecznie opracowane tak, że rozesłanie ich będzie mogło nastąpić zaraz po świętach.

Budowa mleczarni spółdzielczych w C. O. P.

Szybko posuwająca się obecnie rozbudowa COP., zahamowana chwilowo przez zimę, znalazła swój wyraz nie tylko w przemyśle, ale również i w rolnictwie, które musi nadążyć za rozwojem jego i zaspokoić potrzeby tych rzesz ludności, które już napłynęły do COP. i które jeszcze przybędą z chwilą ukończenia budowy szeregu zakładów lub pilnego ich uruchomienia.

W związku z tym w Nisku, Rzeszowie, Dębicy i Tarnobrzegu budowane są pośpiesznie i wykończane mechaniczne mleczarnie spółdzielcze, mające zaopatrywać te centra przemysłowe w przetwory mleczne.

Obecnie kończy się również montaż wielkiej mleczarni mechanicznej w Wielosiu pod Sandomierzem, której przerób dzienny może wynieść około 10.000 litrów mleka.

Mleczarnie te posiadają nowoczesne urządzenia mleczarskie i chłodnicze znanej szwedzkiej firmy o zasięgu światowym. (P.A.G.)

ROLNICTWO

Kredyty wiosenne P.B.R. na produkcję nasion ogrodowych

Jak się dowiadujemy, Państwowy Bank Rolny uruchomił już coroczne kredyty na produkcję nasion. Otrzymać je można za pośrednictwem Polskiego Stowarzyszenia Wytwórców i Kupców Nasion Ogrodowych.

Obrady Związku Zawodowego Rolników

W Chojnicach na Pomorzu odbył się zjazd delegatów Związku Zawodowego Rolników z terenu całej Polski. Obecnych było około 700 osób. Obok spraw organizacyjnych i zawodowych zjazd dał również wyraz gotowości rolnictwa do obrony granic i niepodległości kraju. Jeśli chodzi o najpilniejsze postulaty rolnictwa w chwili obecnej, to zjazd podkreślił następujące: 1) potrzebę zwiększania uprzemysłowienia rolnictwa, 2) organizowanie ruchu spółdzielczego, 3) pobudzanie aktywności życia społecznego na wsi i 4) organizowanie kobiet wiejskich.

Kredyt P.B.R. na zakładanie sadów

Lokalne instytucje kredytowe na terenie rolniczym, a więc gminne kasy pożyczkowo - oszczędnościowe, kasy spółdzielcze i komunalne kasy oszczędności — przystąpiły już do corocznej akcji rozprowadzania wśród rolników kredytu na zakup drzewek owocowych. Kredyt ten pochodzi z funduszy Państwowego Banku Rolnego.

Należy zaznaczyć, że kredyt na zakup drzewek nie jest udzielany w gotówce, a wyłącznie w towarze. Instytucja, udzielająca pożyczki, poleca szkółce drzew owocowych dostarczyć klientowi odpowiednią partię drzewek, ściągając w przyszłości od rolnika przypadające raty. Kredyt ten obejmuje: cenę nabytych drzewek, koszt ich przewozu do sadu rolnika i po 20 gr. od drzewka na koszty zasadzenia.

Z kredytu mogą korzystać rolnicy, zakładający sad na obszarze co najmniej pół hektara. Termin kredytu jest czteroletni, przy spłacie w 6-ciu ratach półrocznych. Pierwsza rata płatna jest w 18 miesięcy po zaciągnięciu pożyczki.

Niespełna 17 miln. zł. wydały związki samorządu terytorialnego na popieranie rolnictwa

Na podstawie tymczasowych danych z zamknięć rachunkowych budżetów administracyjnych za rok 1937-38 wynika, że wydatki zwyczajne wszystkich związków samorządu terytorialnego na popieranie rolnictwa wyniosły 11.956.000 zł., a wydatki nadzwyczajne 4.508.000 zł. W wydatkach zwyczajnych gminy wiejskie dały 1.438.000 zł., miasta 754.000 zł., powiatowe związki samorządowe 9.543.000, a wojewódzkie 221.000 zł. W wydatkach nadzwyczajnych natomiast gminy wiejskie dały 116.000 zł., miasta 595.000 zł., powiatowe 3.698.000, a wojewódzkie 99.000 zł.

Należy tu zaznaczyć, że z jednego tylko podatku gruntowego związki te osiągnęły ogółem 36.838.000 zł., a z opłat drogowych 45.893.000 zł.

P.A.A.

Ważne dla palaczy

Podobno Polski Monopol Tytoniowy wzorując się na zagranicy nosi się z zamiarem wypuszczenia na rynek papierosów z filtrem. Papierosy te ostatnio zyskały ogromną popularność we Francji, w Niemczech, we Włoszech i w innych krajach europejskich.

Filtry z ligniny lub z waty działają łagodząco na dym, w niczym nie zmieniając smaku i aromatu papierosa.

WYDZIAŁ POWIATOWY

Powiatowy Zarząd Drogowy
w S a n d o m i e r z u

Nr Dr. 6/b/I/39.

Sandomierz, dnia 27.IV 1939 r.

O G Ł O S Z E N I E

Wydział Powiatowy w Sandomierzu niniejszym ogłasza, iż w dniu 15 maja 1939 r. o godz. 13-ej w biurze Powiatowego Zarządu Drogowego w Sandomierzu odbędzie się ograniczony przetarg ofertowy na dostawę materiałów drzewnych do budowy i naprawy mostów na drogach samorządowych, a mianowicie:

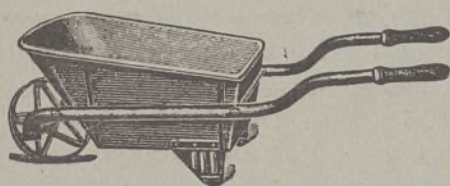
Dębiny okrągłej średn. 25—30 cm. dł. 2,5—7,5 m.	— 60 m ³ .
„ kantowej 10-10—30-30	— 53 m ³ .
„ brusów grub. 6 i 10 cm.	— 34 m ³ .
Brusów sosnowych grub. 10 i 12 cm.	— 43 m ³ .

Oferty na dostawę wymienionych materiałów winny być złożone na drukach szczegółowych ofertowych, które są do nabycia w Zarządzie Drogowym.

Bliższych informacji dotyczących dostawy udziela Zarząd Drogowy w godz. urzędowych.

Przewodniczący Wydziału Powiatowego:

Dr. Leon Polanowski

TACZKI całożelazne różnych wielkości.
KÓŁKA żelazne do taczek drewnianych
w nieprześcignionej jakości i niskiej
cenie, dostarcza

ANTONI DYMNIICKI
w Jarosławiu, ul. Głowackiego
FABRYKA WYROBÓW ŻELAZNYCH

CIESZEWSKI i S-KA

sp. z o. o.

Warszawa, Widok 19, tel. 516-93.

Budowa zakładów ceramicznych, pieców przemysłowych. Budowa kominów fabrycznych. Obmurowania kotłów parowych.

OKRĘGOWE SPÓŁDZIELCZE
STOWARZYSZENIE SPOŻYWCÓW
„**POMOC BRATNIA**”

W SANDOMIERZU

Założ. w 1907 r., liczy 4.044 czł.

C. O. P.

Zabudowania fabryczne, słodownia,
w bardzo dobrym stanie w COPie
do wydzierżawienia. Wiadomość:
Engeman, Warszawa, Chłodna 36-22
telefon 592-37.

Tamże parcele do nabycia.

SPÓŁKA ROLNICZO-HANDLOWA
SANDOMIERZ

POLECA:

artykuły budowlane, węgiel, koks,
nawozy sztuczne, części maszyn rolni-
czych, naczynia kuchenne.

**Jeszcze czas do dnia 5 maja podpisać subskrypcję Pożyczki
Obrony Przeciwlotniczej!**

Prenumer. roczna 7 zł. półroczna 3.75 zł., kwartalna 2 zł.
w Ameryce 2 dol. 20 cent. rocznie.

OGŁOSZENIA: za całą stronę zł 300, 1/2 str. zł 160, 1/4 str. 80 zł.
1/8 str. zł. 40, drobne 20 gr. za słowo
Dla poszuk. pracy 10 gr. za słowo. Ogłoszenia w tekście 25% drożej.
Za treść ogłoszeń Redakcja nie bierze odpowiedzialności

Adres Redakcji i Administracji: Sandomierz
ul. Żeromskiego 6 Nr tel. 180.

Pocztowe konto rozrach. Sandomierz „C.O.P.” Nr 2
Konto czekowe P. K. O. Nr 145.700

Przedruk dozwolony jedynie z podaniem
źródła — Nadesłanych rękopisów Redakcja
nie zwraca

Redaktor: *Wiesław Pisarczyk*

Wydawca: *Sandomierska Spółka Wyd. Spółdz. z odp. udziałami*